

บทความที่ 35/52

มณฑป กรุดเจริญ เรียบเรียง

ดินใครบ้างไม่รู้จัก ซึ่งคนจากหลากหลายอาชีพอาจจะรู้จักกันน้อยแตกต่างกันไป แต่สำหรับ สละ นิราภรณ์ บอกว่า “เกษตรกรต้องรู้จักดินเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย ต้องคอยดูแลรักษาและเพิ่มเติมในสิ่งที่ต้องการ”

พื้นที่ใน ต.พุด่าง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี อดีตนักร้องปาร์กซันดินมีความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีต้นไม้อุดมหลายชนิดขึ้นปกคลุมช่วงแรกมีเกษตรกรจำนวนไม่มากนักที่เข้ามาทำกินในพื้นที่แห่งนี้ เนื่องจากการเดินทางลำบากและยังต้องเสี่ยงกับการป่วยเป็นไข้มาเลเรีย อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ดอนขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งต้องเดินทางไปไกลเพื่อตักน้ำมาใช้อุปโภคบริโภค

สละ นิราภรณ์ เกษตรกรครอบครัวชาวนาที่ทำอะไรทำมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งมีครอบครัว สิ่งหนึ่งที่ต้องการจากการทำอาชีพเกษตรเหมือนเกษตรกรรายอื่น ก็คือทำอะไรถึงจะหนีความยากจนไปได้ สละ เล่าว่า “เมื่อก่อนทำนาทำไร่ก็พออยู่ได้มีข้าวมีปลาแต่มีรายได้ไม่มากนัก พอเก็บเงินได้จึงมาอยู่ที่นี้เมื่อก่อนที่บริเวณนี้ราคาไร่ละไม่กี่บาท เป็นป่ารกยุ่งเยอะคนกลัวเข้าไป แต่ดินดีคิดว่าจะมาหาความรวยจากที่นี่”

เนื่องจากพื้นที่มีลักษณะเป็นที่ดอนเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ สละ เลือกปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพราะคิดว่าต้องขายได้ราคาดีเนื่องจากมีโรงงานผลิตอาหารสัตว์ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาดในขณะนั้นแต่เกษตรกรหลายรายก็คิดเช่นเดียวกัน ข้าวโพดเริ่มปลูกมากขึ้นส่งผลให้มีการใช้ปุ๋ยเคมีมากขึ้นเพื่อแข่งขันกันเพิ่มผลผลิต

ผลผลิตข้าวโพดที่ออกสู่ตลาดมากขึ้นทำให้ราคาซื้อต่ำลง ส่วนการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็นเริ่มส่งผลให้ดินที่เคยอุดมสมบูรณ์เสื่อมโทรมลง ขาดอินทรีย์วัตถุแห้งแข็งกระด้างไม่อุ้มน้ำ ทำให้ผลผลิตลดต่ำลงเรื่อยๆ ข้าวไร่หายไปนานการปลูกพืชชนิดเดียวติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดโรคพืชและแมลงศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งรู้จักกันดีว่าเป็นแหล่งจับตักแตนป่าทั้งนำไปบริโภคกันเป็นที่แรก สละ บอกว่า “ผลผลิตลดลง ราคาซื้อต่ำลง แต่ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ก็กลายเป็นหนี้สินอยู่ไม่ได้ต้องออกไปศึกษาเรียนรู้ อาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่ต้องพัฒนาอยู่นิ่งไม่ได้”

ด้วยลักษณะที่มีความเป็นผู้นำและต้องการเรียนรู้ สละ ให้ความร่วมมือกับทางราชการทุกๆ หน่วยงานที่ให้โอกาสในการเข้าอบรมเรียนรู้งานด้านการเกษตร เพื่อนำมาปฏิบัติและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในพื้นที่ สละ เริ่มเปลี่ยนจากการปลูกข้าวโพดพืชชนิดเดียวซ้ำๆกันในพื้นที่ทุกปีเป็นมันสำปะหลัง และงา หมุนเวียนสับเปลี่ยนกันไป โดยสลับกับถั่วเขียวเพื่อถ่วงดินเป็นปุ๋ยพืชสดปรับโครงสร้างของดินที่แน่นทึบให้ดีขึ้น และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี ที่สำคัญคือการนำดินไปตรวจวิเคราะห์

สละ บอกว่า “ผลผลิตน้อย ราคาต่ำ เราต้องลดต้นทุนจึงจะอยู่ได้ ถ้าใส่ปุ๋ยมากๆโดยไม่รู้ว่าดินต้องการธาตุอาหารอะไรบ้างก็ไม่เกิดประโยชน์ ยิ่งดินไม่ดีก็เหมือนน้ำไปวางอยู่บนดินมันก็จะเหือดไปหมด พืชไม่ได้ประโยชน์เสียเงินค่าปุ๋ยมากขึ้นแต่ผลผลิตไม่เพิ่ม ทางแก้คือต้องศึกษาเรื่องดินนำดินไปตรวจวิเคราะห์เพื่อหาว่าขาดธาตุอาหารใดหรือมีมากเกินไปใด ควรเพิ่มธาตุอาหารใดถึงจะพอกับความต้องการของพืชที่ปลูกเพื่อมีการใช้ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสม และควรใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ร่วมด้วยเพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารและปรับโครงสร้างในดิน เป็นการช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิตได้”

ซึ่งขณะนี้ กรมพัฒนาที่ดิน ได้พัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปขึ้น เรียกว่า โปรแกรมการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง เพื่อให้คำแนะนำการจัดการดินและการใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน โดยเกษตรกรจะต้องเก็บตัวอย่างดินจากแปลงของตนเองเพื่อส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์ แล้วนำผลวิเคราะห์ที่ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่สถานีพัฒนาที่ดินที่ตั้งอยู่ในจังหวัดทราบ เจ้าหน้าที่จะป้อนข้อมูลลงในโปรแกรม ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวจะช่วยคำนวณสูตรปุ๋ยในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ปริมาณธาตุอาหารที่ต้องใส่ลงในดินตรงตามความต้องการของพืช

เมื่อรู้จักดินดีแล้วผลผลิตในไร่ก็เพิ่มมากขึ้นต้นทุนการผลิตลดต่ำลง เมื่อประสบผลสำเร็จแล้ว สละ นิราภรณ์ ในฐานะหมอดินอาสาจึงนำความรู้ที่ได้ถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรที่สนใจ จนได้รับคัดเลือกจากกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหมอดินอาสาที่ชนะเลิศ ด้านการจัดการดินบนพื้นที่ดอน ประจำปี 2552

หากสนใจศึกษาดูงานสามารถติดต่อ สละ นิราภรณ์ ได้ที่ ม.8 ต.พุด่าง อ.พระพุทธบาท จ.สระบุรี สำหรับวิธีเก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ และรายละเอียดของ โปรแกรมการจัดการดินและปุ๋ยรายแปลง สามารถติดต่อได้ที่สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด หรือที่ ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม กรมพัฒนาที่ดิน โทร.02 579 8515

